

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 15/2012-53

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 12. decembra 2012 o žiadosti prvého námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. XIV Gv 59/2010-22 z 27. júla 2012 o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. A. M., V., podľa čl. 136 ods. 3 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky a § 74e ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov takto

r o z h o d o l :

Ústavný súd Slovenskej republiky o d o p i e r a súhlas na trestné stíhanie sudcu Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. A. M., V., pre skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov na skutkovom základe uvedenom v žiadosti prvého námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. XIV Gv 59/2010-22 z 27. júla 2012.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2012 doručená žiadosť prvého námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „prvý námestník generálneho prokurátora“) č. k. XIV Gv 59/2010-22 z 27. júla 2012, ktorou podľa čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a § 74e ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) žiadal o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. A. M., V. (ďalej len „sudca“), pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že *„v priebehu roku 2004 a 2005 na Krajskom súde v Banskej Bystrici v úmysle zadovážiť inému prospech ako sudca Krajského súdu v Banskej Bystrici v právnej veci konkurzu na majetok úpadcu Investičný fond P. a. s., B., vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 51-24 K 83/00 svojim opatrením č. 51-24K 83/00-1049 zo dňa 14. 9. 2004 v rozpore s § 8 odsek 1, § 14 odsek 1 písmeno a) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní ďalej len ZKV) a § 3 odsek 4 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 493/1991 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia ZKV ustanovil za osobitnú správkyňu Ing. O. N., bytom Ž., hoci nebola zapísaná v zozname správcov krajského súdu v Banskej Bystrici pre obvod tohto súdu, týmto opatrením jej vymedzil rozsiahly odbor správy a udelil jej aj také právomoci, ktoré prináležia len správcovi, čím bolo zasiahnuté do činnosti správcu, čo je v rozpore s inštitútom osobitného správcu v zmysle § 9 odsek 1 ZKV, nedostatočne vykonával oprávnenia v zmysle § 12 ZKV vo vzťahu k činnosti osobitnej správkyne konkurznej podstaty a následne vydal Opatrenie súdu č. 51-24K 83/00-1702 zo dňa 16.11.2005, ktorým udelil súhlas na vyplatenie výdavkov spojených s rekonštrukciou účtovníctva úpadcu vo výške 2 640 000,-Sk (87 631,95,-€) bez DPH na účet firmy E. - Ing. O. N., Ž., ktorá vykonávala účtovné práce na základe antidatovanej Zmluvy o vykonaní rekonštrukcie účtovníctva, ktorá mala byť uzatvorená dňa 3.1.2005, pričom v zmluve sa uvádza už*

Opatrenie súdu č. 51-24K 83/00-1284, ktoré bolo vydané až dňa 31.8.2005 uzatvorenej medzi osobitnou správkyňou konkurznej podstaty O. N. ako objednávateľom a firmou E. - Ing. O. N., Ž., ako zhotoviteľom, teda mal vedomosť, že sa jedná o zmluvu uzavretú medzi tou istou osobou, čo je v rozpore s ustanovením § 14 ods. 8 ZKV a nezakázal výkon účtovných prác firme E. - Ing. O. N., čím takto svojím konaním zadovážil inému prospěch vo výške 2 640 000,-Sk (87 631,95,-€). “.

Prvý námestník generálneho prokurátora k žiadosti pripojil:

- vyšetrovací spis vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Stred (ďalej len „vyšetrovateľ“) ČVS: PPZ-181/BPK-S-2010,

- opatrenie generálneho prokurátora č. k. Gv 59/10-3 z 15. decembra 2010.

2. Prvý námestník generálneho prokurátora vo svojej žiadosti poukázal na to, že vyšetrovateľ uznesením ČVS: PPZ-181/BPK-S-2010 z 3. decembra 2010 (v spojení s uznesením ČVS: PPZ-181/BPK-S-2010 zo 4. januára 2012) v zmysle § 199 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) začal trestné stíhanie pre skutok kvalifikovaný ako zneužívanie právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

3. Prvý námestník generálneho prokurátora uviedol, že na základe zhodnotenia dôkazov získaných v rámci označeného trestného stíhania zákonným spôsobom v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov dospel k názoru, že zo zistených skutočností je dostatočne odôvodnený záver, že skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie a je právne kvalifikovaný ako zneužívanie právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) ods. 2 písm. a) Trestného zákona, spáchala určitá osoba, a to sudca krajského súdu vo forme úmyselného konania.

4. Sudca sa k žiadosti prvého námestníka generálneho prokurátora vyjadril písomne podaním doručeným ústavnému súdu 12. októbra 2012, v ktorom podrobne opísal celý priebeh predmetného konkurzného konania vrátane obdobia, keď v tejto veci nebol zákonným sudcom, v celom rozsahu poprel dôvodnosť žiadosti o súhlas s jeho trestným

stíhaním a k jednotlivým skutkom uvedeným v žiadosti argumentoval znením príslušných zákonných ustanovení s tým, že ani v jednom prípade nepostupoval nezákonne. Sudca tiež poukázal na to, že samotné výdavky vyúčtované a uhradené ako náklady správy konkurznej podstaty boli zahrnuté do konečnej správy, právoplatne schválené konkurzným súdom a žiadny z účastníkov neuplatnil voči tomu námietky.

V závere vyjadrenia sudca uviedol, že *„Žiadosťou navrhovateľ nepreukazuje podozrenie, že som mohol naplniť skutkovú podstatu trestného činu. Žiadosť je zásahom do rozhodovacej činnosti sudcu, porušením čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého v Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy.“*

5. Na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu 21. novembra 2012 sa vyjadrila poverená zástupkyňa prvého námestníka generálneho prokurátora, ktorá zrekapitulovala obsah a dôvody žiadosti a navrhla, aby ústavný súd tejto žiadosti vyhovel.

6. Sudca na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu zotrval na svojom písomnom vyjadrení, opakovane poprel akúkoľvek nezákonnosť vo svojom postupe v predmetnej veci a ústavnému súdu navrhol, aby odoprel vydať súhlas na jeho trestné stíhanie.

II.

7. Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

Z ústavného princípu nezávislosti funkcie sudcu podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva okrem iného aj imunita sudcov.

Podľa čl. 145 ods. 2 druhej vety ústavy rozsah imunity sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 29a ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“) za rozhodovanie nemožno sudcu ani prísediaceho stíhať, a to ani po zániku ich funkcií.

Podľa § 8 ods. 1 Trestného poriadku pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu nepodliehajú osoby, ktoré používajú imunity a výsady podľa zákona alebo podľa medzinárodného práva.

Podľa § 9 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku trestné stíhanie nemožno začať, a ak už bolo začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené, ak ide o osobu, ktorá je vyňatá z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu, alebo o osobu, na ktorej stíhanie je potrebný súhlas, ak taký súhlas nebol oprávneným orgánom daný.

Podľa čl. 136 ods. 2 prvej vety ústavy ústavný súd dáva súhlas na trestné stíhanie sudcu a generálneho prokurátora (S účinnosťou od 1. septembra 2012 na základe ústavného zákona č. 232/2012 Z. z., ktorým sa mení Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, došlo k zmene označenia odsekov čl. 136 ústavy tak, že doterajšie odseky 2 až 4 sa označujú ako odseky 1 až 3 bez obsahových zmien, pozn.).

Podľa § 136 ods. 3 ústavy ak ústavný súd súhlas odoprie, trestné stíhanie alebo vzatie do väzby je počas výkonu funkcie sudcu ústavného súdu, funkcie sudcu alebo funkcie generálneho prokurátora vylúčené.

Podľa § 74e ods. 2 zákona o ústavnom súde ak príslušný orgán oznámi predsedovi ústavného súdu, že žiada ústavný súd o vydanie súhlasu na trestné stíhanie alebo na vzatie do väzby sudcu, sudcu podľa osobitného predpisu alebo generálneho prokurátora, predseda ústavného súdu zvolá bez zbytočného odkladu plénum ústavného súdu. Plénum ústavného súdu prerokuje a rozhodne o žiadosti príslušného orgánu, pričom umožní osobe, ktorej sa žiadosť týka, vyjadriť sa o veci.

Podľa § 74e ods. 3 zákona o ústavnom súde v spojení s § 14 od. 3 zákona o ústavnom súde sudcu nemožno stíhať ani ho vziať do väzby bez súhlasu ústavného súdu. Ak ústavný súd súhlas odoprie, trestné stíhanie sudcu alebo jeho vzatie do väzby je počas trvania jeho funkcie vylúčené; v takom prípade premlčacia lehota počas ďalšieho výkonu funkcie neplynie.

Podľa ustanovenia § 8 ods. 1 Trestného poriadku pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu nepodliehajú osoby, ktoré požívajú imunity a výsady podľa zákona alebo podľa medzinárodného práva.

Podľa ustanovenia § 9 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku trestné stíhanie nemožno začať, a ak bolo začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené, ak ide o osobu, ktorá je vyňatá z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu, alebo o osobu, na ktorej stíhanie je potrebný súhlas, ak taký súhlas nebol oprávneným orgánom daný.

Podľa ustanovenia § 231 písm. j) Trestného poriadku iba prokurátor je oprávnený v prípravnom konaní vyžiadať súhlas na trestné stíhanie alebo na podanie návrhu na vzatie do väzby osoby, v ktorej prípade je na taký úkon potrebný súhlas Národnej rady Slovenskej republiky, Súdnej rady Slovenskej republiky, ústavného súdu alebo Európskeho parlamentu.

8. Ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre (napr. PL. ÚS 12/06, PL. ÚS 66/07) vychádzal z úvah, že ústava zaraďuje sudcov do skupiny osôb, kde upúšťa od zásady rovnosti práva a pripúšťa výnimku pre túto skupinu z pôsobnosti pre oblasť trestného a správneho práva v rozsahu a spôsobom ustanoveným ústavou a zákonom. Takto ponímaná imunita sudcu smeruje predovšetkým k zaisteniu jeho nezávislosti pri rozhodovaní v jemu zverených veciach občianskoprávných, obchodných, trestných a správnych. Ústava tým zároveň posilňuje občiansku odvalu sudcu rozhodovať v súdnych sporoch jemu zverených len na základe ústavy, ústavných zákonov, medzinárodných zmlúv podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonov. Ústava zároveň ústavnému súdu zveruje právomoc túto imunitu v konkrétnom prípade na návrh generálneho prokurátora preskúmať. Takýto postup je v súlade s del'bou moci na zákonodarnú, výkonnú a súdnu. Imunitu sudcu je potrebné ponímať ako zvláštne oprávnenie považované za jednu zo základných záruk sudcovskej nezávislosti. Účelom imunity sudcu je ochrana výkonu jeho funkcie pred zneužitím práva stíhať trestné činy a priestupky používaním nátlaku prostriedkami trestného konania a používaním donucovacích prostriedkov, na ktoré sú oprávnené príslušné orgány výkonnej moci. Imunita sudcu nie je absolútna, trvá len do rozhodnutia pléna ústavného súdu, ktoré rozhoduje o upustení od imunity a dá súhlas na trestné stíhanie, a tým odstráni ústavnú prekážku v postupe orgánov činných v trestnom konaní. Od nadobudnutia

právoplatnosti tohto rozhodnutia sa stáva trestné stíhanie sudcu prípustným. V prípade, ak plénum ústavného súdu súhlas odoprie, trestné stíhanie je počas trvania funkcie sudcu vylúčené.

Ústavný súd už viackrát tiež judikoval, že nevyhnutnou podmienkou udelenia súhlasu na trestné stíhanie je skutočnosť, že na trestné stíhanie pre skutok, ktorý má byť jeho predmetom, sa nevzťahuje imunita sudcu, ktorá by znamenala jeho vyňatie z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a neprípustnosť trestného stíhania (PL. ÚS 3/06, PL. ÚS 66/07).

Z doterajšieho rozhodovania ústavného súdu v konaniach podľa čl. 136 ods. 3 ústavy vyplýva doktrinálny záver, že dôvodom na odopretie súhlasu na trestné stíhanie sudcu všeobecného súdu by bolo to, ak by ústavný súd dospel k záveru, že sudcu treba chrániť pred zneužitím práva stíhať pre trestné činy a priestupky, používaním nátlaku prostriedkami trestného konania, používaním donucovaných prostriedkov, na ktoré sú oprávnené príslušné orgány výkonnej moci.

Okrem uvedených dôvodov jednou z najdôležitejších garancií nezávislosti funkcie sudcu je dôsledná ochrana jeho imunity pri výkone funkcie, najmä pri jeho vlastnom rozhodovaní, čo explicitne vyplýva z citovaného § 29a ods. 1 zákona o sudcoch. V takýchto prípadoch je pre ústavný súd rozhodujúcou úlohou posúdiť, či súhlas na trestné stíhanie sa žiada pre skutok, ktorého podstata spočíva v rozhodovaní sudcu všeobecného súdu (m. m. PL. ÚS 3/06, PL. ÚS 4/06, PL. ÚS 13/2010, PL. ÚS 15/2010, PL. ÚS 101/2011).

9. Z obsahu žiadosti prvého námestníka generálneho prokurátora, z písomného vyjadrenia sudcu a z obsahu na vec sa vzťahujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov (najmä zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov) je zrejmé, že skutok (skutky), pre ktoré bola ústavnému súdu predložená žiadosť o súhlas na trestné stíhanie sudcu, spadá do rámca jeho rozhodovacej činnosti alebo s ňou bezprostredne súvisí. Z toho vyplýva, že súhlas na trestné stíhanie sudcu všeobecného súdu, o vydanie ktorého prvý námestník generálneho prokurátora ústavný súd požiadal, treba odoprieť.

10. Zohľadňujúc uvedené skutočnosti ústavný súd po tajnom hlasovaní rozhodol, že odopiera súhlas na trestné stíhanie sudcu tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

11. Ústavný súd nad rámec tohto odôvodnenia poznamenáva, že eventuálna protizákonnosť rozhodovania, resp. postupov sudcu v predmetnej veci, môže byť predmetom iba disciplinárneho konania (za podmienok ustanovených v zákone o sudcoch).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2012